

لزوم پابندی و تعهد به اخلاق در معماری

لادن اسدی^۱، آیدین سعیدی^۲، امیرحسام بیک محمدی^۳

۱- دکتری معماری (مدیر عامل مهندسان مشاور طاق)

۲- کارشناس ارشد معماری (رئیس هیئت مدیره مهندسان مشاور طاق)

۳- کارشناس معماری (عضو دپارتمان تحقیقاتی مهندسان مشاور طاق)

Taagh.rd.co@gmail.com

چکیده:

هنر، تبلور تفکر انسان است و جایگاه هنر معماری، ناجوانمردانه در برابر فرهنگ و مذهب، سیاست و اقتصاد، که در طول تاریخ به تبعیت از روح زمان خود درخشیده یا فقط کورسویی داشته، بارها دزدیده یا فروخته شده است. ناپدید شدن کیفیت معماری بر اثر نادیده انگاشته شدن تفکر و ذهنیتی است که می‌توانند موجب تعالی هنر معماری باشند. زوالی این چنین اصولاً جامعه را به حامی بسیار مشکوکی برای معماری تبدیل می‌کند و معماری‌ای که بایستی توجه ما را به مفاهیم و تفکرات هویتی جلب کند، جایش را به معماری‌ای می‌دهد که تمام موضوعات با اهمیت را با نقابی از دلخوشی و تن آسایی پنهان می‌سازد. در این بین وجدان انسانی تنها عاملی است که متخصصین امر معماری را به بها دادن هرچه بیشتر به اخلاق حرفه‌ای و کاری خود سوق می‌دهد. هنر معماری ایرانی - اسلامی، نمونه آشکار و پردوام حضور و ظهور اخلاق حرفه‌ای است که در آن معماران در کسوت فتیان و جوانمردان، جوهر هنر خویش را در خلق آثار بدیعی مصروف داشته‌اند. پژوهش حاضر، با درنگی صمیمانه بر احوالات این استادان در قالب فتوت‌نامه‌های معماران و بنایان و روش‌های اعطاء و اخذ حکمت بار آنان در پرورش طالبان راه، سعی بر آشکار کردن نکات بسیار آموزنده‌ای در روند توسعه آموزش و حرفه معماری را دارد. با توجه به اخلاق معماری که هم اکنون جایگاه خود را در عرصه معماری معاصر ما از دست داده است، مقایسه‌ای از این اخلاقیات وجود داشته در معماری قدیم ایران و اخلاق حرفه‌ای معماری موجود در کشورهای دیگر مورد بررسی قرار خواهد گرفت. با این امید که بتوان با درس گرفتن از آنان، حساسیت‌های لازم جهت ایجاد حس تعهد و اخلاق را در محیط حرفه‌ای به خصوص در حیطه معماری ایجاد کرد. بر این باوریم هر گامی که در این راستا برداشته شود از ضرری جلوگیری می‌شود و حتی باعث ماندگاری بیشتر بناها و سازه‌ها و بالطبع باعث هویت یافتن آنها خواهد شد.

واژگان کلیدی: اخلاق در حرفه معماری، فتوت نامه معماران و بنایان، اخلاق در توسعه آموزش و حرفه معماری

۱- مقدمه

سرعت تغییر بیش از حد تنوع و تکثر شیوه‌ها و روش‌ها، اختراع‌ها و اکتشاف‌ها، سبک‌ها و نگرش‌های عرضه شده در این قرن منجر به عدم تمرکز، سطحی نگری و تنوع طلبی شده است. انسان متمدن امروزی ابتدایی‌ترین ارزش‌های انسانی را در فضاهای معماری و شهری جستجو میکند و همواره با این پرسشهای اخلاقی روبرو است که آیا توانایی انجام یک کار می‌تواند توجیهی بر انجام آن باشد؟ و چه چیزهایی از هویت انسانی را فدای سرعت و تغییر کرده ایم؟ کجا ایستاده‌ایم؟

در این بین وجدان انسانی تنها عاملی است که متخصصین امر را به بها دادن هرچه بیشتر به اخلاق حرفه‌ای و کاری خود سوق می‌دهد و داشتن این دانش جمعی در میان متولیان امر نقش کلیدی و تعیین‌کننده آنها را در ساختن جامعه‌ای سالم و ارزشمند و تحقق یافتن آرمانشهر انسانها تبیین می‌کند.